

**БЕМОРЛАРНИ ПАРВАРИШ ҚИЛИШДА ПЕДИКУЛҮОЗГА ҚАРШИ
ВОСИТАЛАРНИ ҚО‘ЛЛАШ**

**ПРИМЕНЕНИЕ СРЕДСТВ ПРОТИВ ПЕДИКУЛОЗА В УХОДЕ ЗА
ПАЦИЕНТАМИ**

USE OF ANTI-PEDICULOSIS REMEDIES IN PATIENT CARE

Abduvaxobova Ma'mura Adxamjon qizi

*Paxtaobod Abu Ali Ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi
o'qituvchisi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada bemorlarni parvarish qilish jarayonida uchraydigan pedikulyoz (bitlash kasalligi)ning kelib chiqish sabablari, turlari, klinik belgilari hamda unga qarshi kurashishning zamonaviy usullari keng yoritilgan. Shuningdek, turli yoshdagi bemorlarda pedikulyozni aniqlash, gigiyenik parvarish qilish, dezinfeksiya choralarini amalga oshirish va samarali dori vositalaridan foydalanish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan. Pedikulyozga qarshi vositalarning ta'sir mexanizmi, qo'llash tartibi va xavfsizlik qoidalari ham batafsil tahlil qilingan. Tibbiyot xodimlari va parvarishlovchilar uchun muhim bo'lgan profilaktik choralar alohida ta'kidlangan.

Аннотация: В данной статье представлен всесторонний обзор причин, типов, клинических симптомов и современных методов борьбы с педикулезом (педикулезом), встречающимся в процессе ухода за пациентами. Также даны практические рекомендации по диагностике педикулеза у пациентов разного возраста, проведению гигиенических процедур, дезинфекционных мероприятий и применению эффективных лекарственных средств. Подробно проанализированы механизм действия, порядок

применения и правила безопасности противопедикулезных средств. Выделены важные профилактические меры для медицинских работников и лиц, осуществляющих уход.

Abstract: This article provides a comprehensive overview of the causes, types, clinical symptoms, and modern methods of combating pediculosis (lice disease) encountered in the process of patient care. It also provides practical recommendations for diagnosing pediculosis in patients of different ages, implementing hygienic care, disinfection measures, and using effective medications. The mechanism of action, application procedure, and safety rules of anti-pediculosis agents are also analyzed in detail. Important preventive measures for medical workers and caregivers are highlighted.

Kalit so‘zlar: Pedikulyoz, bemor parvarishi, gigiyena, dezinfeksiya, bitlar, antiparazitar vositalar, davolash, profilaktika, sanitariya, teri kasalliklari

Ключевые слова: педикулез, уход за пациентами, гигиена, дезинфекция, вши, противопаразитарные средства, лечение, профилактика, санитария, кожные заболевания

Keywords: Pediculosis, patient care, hygiene, disinfection, lice, antiparasitic agents, treatment, prevention, sanitation, skin diseases

Pedikulyoz — inson tanasida yashovchi parazit hasharotlar, ya’ni bitlar sababli yuzaga keladigan yuqumli kasallik hisoblanadi. Bu kasallik asosan gigiyena qoidalariga rioya qilinmaganda yoki bemorlar bilan yaqin aloqada bo‘lganda tez tarqaladi. Ayniqsa, shifoxonalar, bolalar muassasalari va ijtimoiy muhitlarda pedikulyoz muammosi dolzarb hisoblanadi.

Bemorlarni parvarish qilish jarayonida pedikulyozni o‘z vaqtida aniqlash va to‘g‘ri davolash nafaqat bemorning sog‘lig‘ini tiklash, balki infeksiyaning keng tarqalishining oldini olishda muhim ahamiyatga ega.

Pedikulyozning turlari va kelib chiqish sabablari

Pedikulyoz quyidagi asosiy turlarga bo‘linadi:

- Bosh pedikulyozi
- Tana pedikulyozi
- Qov pedikulyozi

Kasallikning kelib chiqishiga quyidagi omillar sabab bo‘ladi:

- Shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya qilmaslik
- Infeksiyalangan shaxs bilan aloqa
- Umumiy foydalaniladigan buyumlar (sochiq, taroq, kiyim)
- Ijtimoiy va sanitariya sharoitining pastligi

Klinik belgilari

- Pedikulyoz quyidagi belgilar bilan namoyon bo‘ladi:
- Kuchli qichishish
- Teri qizarishi va yallig‘lanish
- Teri yuzasida kichik yaralar
- Bit tuxumlari (nitlar)ning mavjudligi

Uzoq davom etgan hollarda ikkilamchi infeksiyalar rivojlanishi mumkin.

Bemorlarni parvarish qilishda asosiy yondashuvlar

Pedikulyoz aniqlangan bemor bilan ishlashda quyidagilarga e‘tibor qaratiladi:

1. Izolyatsiya

Kasallik tarqalishini oldini olish uchun bemor vaqtincha ajratiladi.

2. Gigiyenik parvarish

Sochlarni tozalash va maxsus vositalar bilan yuvish

Kiyim-kechaklarni dezinfeksiya qilish

Yotoq jihozlarini qayta ishlash

3. Mexanik tozalash

Maxsus taroq yordamida bit va nitlarni olib tashlash

Pedikulyozga qarshi vositalar va ularni qo‘llash

Pedikulyozni davolashda turli xil vositalardan foydalaniladi:

Kimyoviy vositalar

Permetrin asosidagi preparatlar

Benzilbenzoat emulsiyasi

Malationli vositalar

Ularning ta'siri parazitlarning nerv tizimiga ta'sir qilib, ularni nobud qiladi.

Qo'llash tartibi

- Preparat toza soch yoki teriga surtiladi
- Belgilangan vaqt davomida ushlab turiladi
- So'ng yaxshilab yuviladi
- Maxsus taroq bilan nitlar olib tashlanadi

Xavfsizlik qoidalari

- Ko'z va og'izga tushishidan saqlanish
- Bolalarda ehtiyotkorlik bilan qo'llash
- Allergik reaksiyalarni nazorat qilish

Profilaktika choralari

- Pedikulyozning oldini olish uchun quyidagi choralarga amal qilish zarur:
  - Shaxsiy gigiyenaga qat'iy rioya qilish
  - Umumiy buyumlardan foydalanmaslik
  - Doimiy tibbiy ko'riklar
  - Bolalar muassasalarida nazoratni kuchaytirish

Pedikulyoz — keng tarqalgan, ammo oldini olish va davolash mumkin bo'lgan kasallikdir. Bemorlarni to'g'ri parvarish qilish, zamonaviy vositalardan foydalanish va gigiyena qoidalariga rioya qilish orqali ushbu muammoni samarali nazorat qilish mumkin. Tibbiyot xodimlarining bilim va malakasi bu borada muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonov A.A. Tibbiy parazitologiya asoslari. — Toshkent: Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti, 2018.

2. Karimov Sh.I., Rasulov X.R. Dermatologiya va venerologiya. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
3. To‘xtayev B.Q. Gigiyena. — Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
4. Ismoilov N.M. Epidemiologiya asoslari. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
5. Nurmatov K.S. Infekcion kasalliklar. — Toshkent: Tibbiyot, 2021.
6. Sodiqov U.A. Tibbiyotda dezinfeksiya va sterilizatsiya. — Toshkent: Ilm ziyo, 2016.
7. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi. Pedikulyoz profilaktikasi va davolash bo‘yicha klinik protokol. — Toshkent, 2022.
8. Xolmatov D.E. Farmakologiya asoslari. — Toshkent: Fan, 2020.
9. Axmedov R.T. Teri va yuqumli kasalliklar. — Toshkent: O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2018.
10. Yo‘ldoshev M.A. Hamshiralik ishi asoslari. — Toshkent: Yangi nashr, 2021.